

Aanvullend onderzoek naar vleermuizen en de Grote keverorchis ten behoeve van een herontwikkeling op de locatie “Kruidentuin FMA” in Barendrecht

**Aanvullend onderzoek naar vleermuizen en
de Grote keverorchis ten behoeve van een
herontwikkeling op de locatie “Kruidentuin
FMA” in Barendrecht**

Aanvullend onderzoek naar vleermuizen en de Grote keverorchis ten behoeve van een herontwikkeling op de locatie “Kruidentuin FMA” in Barendrecht

Opdrachtgever: KuiperCompagnons

Uitvoering: Natuur-Wetenschappelijk Centrum

Veldwerk: Jeroen Demmer, Alexandra Haan, Rob Haan, Esmeralda van der Keur, Vivian Maas, Lieselotte Veen, Koen Woerdenbag

Samenstelling: Vivian Maas

Foto voorblad: Ronald van Jeveren

Aanvullend onderzoek naar vleermuizen en de Grote keverorchis ten behoeve van een herontwikkeling op de locatie “Kruidentuin FMA” in Barendrecht [Samenst.: Maas, V] [Foto: Van Jeveren, R.]. Met lit. opg., Dordrecht: Strix/ NWC.

Trefw.: Flora- en faunawet, vleermuizen, Grote keverorchis, Kruidentuin FMA, Barendrecht

W790/ P12-098

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt of verveelvoudigd, door middel van; druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de opdrachtgever.

Dordrecht, augustus 2013

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Gebiedsbeschrijving en plannen	7
3	Methode	9
4	Resultaten	11
5	Effecten, verplichtingen en aanbevelingen	15

Referenties

Bijlagen:

Bijlage 1: Vleermuizen, ruimtelijke ingrepen en de Flora- en faunawet

1. Inleiding

Een locatie aan de Kruidentuin in Barendrecht wordt herontwikkeld. De locatie zal een maatschappelijke functie krijgen. Hiervoor zullen een aantal van de bestaande gebouwen gesloopt worden. Ook zullen er een aantal bomen gekapt worden, maar het is nog niet bekend welke bomen zullen verdwijnen en hoeveel.

In opdracht van KuiperCompagnons, heeft het Natuur-Wetenschappelijk Centrum (NWC) in juli 2012 reeds een quickscan in het kader van de Flora- en faunawet uitgevoerd (*W689/P12-083, V. Maas, Flora- en faunaonderzoek in verband met een herontwikkeling aan de Kruidentuin in Barendrecht*). Uit deze quickscan kwam naar voren dat aanvullend onderzoek naar vleermuizen nodig is om de aanwezigheid van verblijfplaatsen in de te slopen bebouwing uit te kunnen sluiten danwel vast te kunnen stellen. Dit omdat de bebouwing geschikt is als verblijfplaats en de eventueel aanwezige verblijfplaatsen tijdens het slopen en andere werkzaamheden verstoord en/of vernietigd kunnen worden, hetgeen in strijd is met de Flora- en faunawet.

Tevens werd tijdens de quickscan vastgesteld dat er binnen het plangebied geschikt biotoop voor de strikt beschermde Grote keverorchis (*Neottia ovata*) aanwezig is. Om de aanwezigheid van de soort vast te kunnen stellen, dan wel uit te kunnen sluiten, is aanvullend onderzoek nodig.

KuiperCompagnons heeft het NWC opdracht gegeven om dit aanvullende onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen en de Grote keverorchis uit te voeren.

Figuur 1: Ligging plangebied (rood omcirkeld) in de streek

Figuur 2: Begrenzing plangebied (rood kader)

Bron kaartmateriaal: Google Earth

2. Gebiedsbeschrijving en plannen

Gebiedsbeschrijving

Barendrecht ligt in de provincie Zuid-Holland ten zuiden van Rotterdam en ten noorden van de Oude Maas (figuur 1). Het plangebied ligt ten oosten van het centrum van Barendrecht. In het noorden wordt het begrensd door de “Rozemarijnsingel”. In het oosten loopt de weg “Gouwe” en in het zuiden en westen wordt het plangebied omsloten door de “Binnenlandse Baan” (figuur 2).

De bebouwing binnen het plangebied bestaat uit een achttal gebouwen. Hiervan zullen er drie gesloopt worden (figuur 3). Het gaat hier om twee voormalige scholen (foto 1) en een sportzaal. Voor het aanvullende vleermuisonderzoek zijn deze drie gebouwen onderzocht op aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen.

In het noorden en oosten vormt een brede watergang de grens van het plangebied (foto 2). Er loopt ook een weg door het plangebied: de “Kruidentuin”. De overige oppervlakte van het plangebied bestaat uit groen in de vorm van bomen, gras en struiken en verharding in de vorm van parkeerplaatsen.

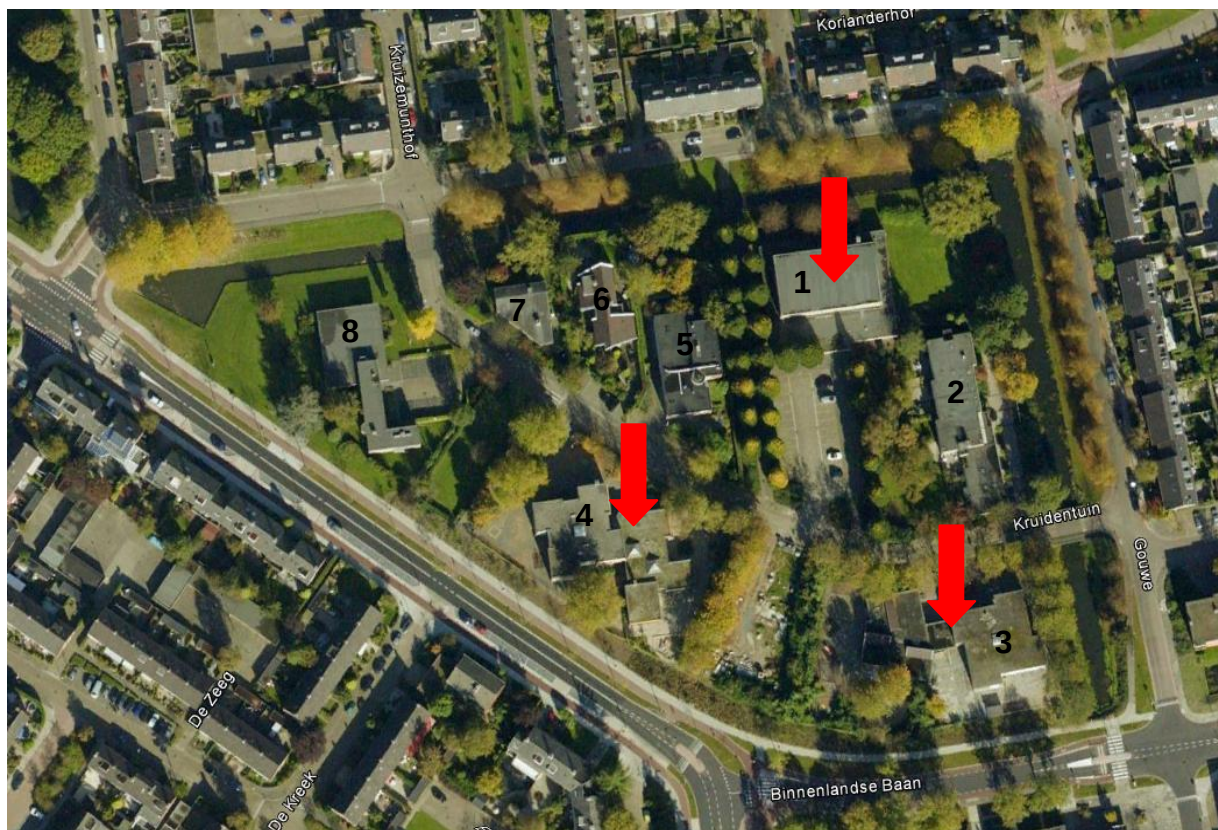
Foto 1: één van de te slopen scholen

Foto 2: watergang op grens van plangebied

Plannen

Het plangebied wordt herontwikkeld en zal een maatschappelijke functie krijgen. Hiervoor zullen twee schoolgebouwen en een sportzaal gesloopt worden. Daarnaast zullen meerdere bomen gekapt worden. Het is echter nog niet bekend welke bomen zullen verdwijnen en hoeveel dit er zullen zijn. De watergang blijft behouden.

Figuur 3: Te slopen gebouwen (rode pijlen) binnen het plangebied

3. Methode

Vleermuizen

De veldbezoeken voor het aanvullende onderzoek naar vleermuizen zijn uitgevoerd op 5 en 25 september 2012 en op 6 juni en 9 juli 2013. De weersomstandigheden (gemiddelde temperatuur, neerslag, gemiddelde windsnelheid en mate van bewolking), de start- en eindtijden van de vleermuisinventarisaties en het aantal waarnemers per veldbezoek, worden vermeld in tabel 1.

Tabel 1: Weersomstandigheden, start- en eindtijd en aantal waarnemers per veldbezoek

Datum	Temp. (°C)	Neerslag	Wind (m/s)	Bewolking	Start	Eind	# Waarnemers
05/09/'12	15.6	Droog	2.5	Half/zwaar bewolkt	20.18u	22.25u	5
25/09/'12	13.6	Droog	6.8	Zwaar bewolkt	19.32u	21.20u	5
06/06/'13	17.4	Droog	3.5	Onbewolkt	21.25u	22.55u	5
09/07/'13	18.2	Droog	3.6	Onbewolkt	03.30u	05.30u	3

De gegevens over de weersomstandigheden zijn verkregen via de website van het KNMI met behulp van de functie "het weer op...". Omdat het weerstation in Rotterdam het dichtst bij het plangebied ligt, zijn de gegevens van dit weerstation gebruikt.

Vleermuizen gebruiken het landschap gedurende het jaar op verschillende manieren: in verschillende perioden van het jaar maken ze gebruik van kraamplaatsen, zomerverblijfplaatsen, paarverblijven, winterverblijfplaatsen en jachtgebied. Daarnaast gebruiken ze landschapselementen, zoals bomenrijen en watergangen als vliegroute. Het vleermuisprotocol (maart 2013) dat door onder andere de Zoogdiervereniging en de gegevensautoriteit GaN is opgesteld, stelt daarom dat tenminste vier inventarisatiemomenten, verspreid over de periode half mei - half oktober, nodig zijn om de verschillende functies, die de aanwezige bebouwing en bomen, mogelijk voor vleermuizen vervult zo goed mogelijk te inventariseren (bijlage 1).

De twee veldbezoeken, die in september 2012 zijn uitgevoerd, vonden plaats in de zomer-/paarperiode van vleermuizen (half augustus - half oktober). De overige twee veldbezoeken vonden plaats in de kraam-/zomerperiode van vleermuizen (half mei - half juli).

Drie inventarisaties zijn in de avond en nacht uitgevoerd. Het laatste bezoek in de kraam-/zomerperiode (9 juli 2013) is in de vroege ochtend uitgevoerd. In de ochtendschemering komen de vleermuizen terug van het foerageren en zwermen eerst een tijdje voor de ingang van de verblijfplaats voordat ze de verblijfplaats daadwerkelijk ingaan. In de ochtendschemering is het daarom makkelijker om in onoverzichtelijke situaties kraamkolonies op te merken. Omdat vooral de schoolgebouwen redelijk on-

overzichtlijk zijn door hun vele hoeken en inhammen, is ervoor gekozen om één bezoek in de vroege ochtend uit te voeren.

Zoals weergegeven in tabel 1, zijn alle avondbezoeken door vijf personen uitgevoerd. De schoolgebouwen zijn ieder met twee personen onderzocht, de sportzaal door één persoon. Het ochtendbezoek is door drie medewerkers van het NWC uitgevoerd. In de ochtend is het makkelijker om verblijfplaatsen op te merken, omdat de vleermuizen eerst een tijdje voor de ingang van het verblijfplaats zwermen, voordat ze hem daadwerkelijk ingaan. Om deze reden was het mogelijk om hiervoor drie personen in te zetten.

Uit de quickscan flora en fauna die in juli 2012 heeft plaatsgevonden, bleek dat geen van de bomen binnen het plangebied over geschikte holtes of andere ruimtes beschikt die door vleermuizen als verblijfplaats gebruikt zouden kunnen worden. Om deze reden kunnen vaste verblijfplaatsen in de te kappen bomen uitgesloten worden en is tijdens de vleermuisinventarisaties enkel gelet op de functie van de bomen als vliegroute en foerageergebied.

Tijdens de vier veldbezoeken is gebruik gemaakt van heterodyne batdetectors (type Pettersson D-100). Met behulp van deze batdetectors zijn de waargenomen vleermuissoorten op naam gebracht.

Grote keverorchis

Tijdens de derde vleermuisinventarisatie op 6 juni 2013 is gezocht naar exemplaren van de Grote keverorchis. Deze inventarisatie viel binnen de bloeiperiode van de beschermde vaatplant (mei-juni), waardoor de soort bij aanwezigheid, zichtbaar zou moeten zijn.

4. Resultaten

Vleermuizen

5 september 2012

Tijdens dit veldbezoek zijn rondom de sportzaal minstens 6 exemplaren van de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) geteld. Hiervan waren 5 vleermuizen aan het foerageren. Eén vleermuis kwam vanuit zuidelijke richting via de oostkant van de sportzaal langsgevlogen. Van de vijf foeragerende vleermuizen deden drie dit langs en tussen de bomenlaan ten westen van de sportzaal.

Het tijdstip waarop de eerste vleermuis hier werd waargenomen, is 20.57u. Het tijdstip waarop de laatste vleermuis werd waargenomen, is 21.45u.

Rondom het schoolgebouw dat zich in de zuidoosthoek van het plangebied bevindt, werden minstens 15 exemplaren van de Gewone dwergvleermuis en twee exemplaren van de Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) waargenomen. Acht gewone dwergvleermuizen passeerden het plangebied. Zes van deze vleermuizen deden dit aan de westkant van het schoolgebouw via de bomenrij die hier aanwezig is. De overige zeven gewone dwergvleermuizen foerageerden korte of langere tijd rondom het schoolgebouw waarbij ook sociale geluiden werden gebruikt.

Allebei de Laatvliegers passeerden het plangebied via de westkant van het schoolgebouw.

Het tijdstip waarop de eerste vleermuis hier werd waargenomen, is 20.42u. Het tijdstip waarop de laatste vleermuis werd waargenomen, is 22.08u.

Rondom het andere schoolgebouw zijn minstens 5 exemplaren van de Gewone dwergvleermuis waargenomen. Alle vleermuizen foerageerden korte of langere tijd rondom het gebouw (figuur 4).

Het tijdstip waarop de eerste vleermuis hier werd waargenomen, is 20.41u. Het tijdstip waarop de laatste vleermuis werd waargenomen, is 22.29u.

25 september 2012

Op deze avond zijn rondom de sportzaal minstens 5 gewone dwergvleermuizen waargenomen. Alle dieren waren aan het foerageren. Wederom waren de bomenlaan ten westen van de sportzaal en het grasveld ten oosten van het gebouw de meest gebruikte locaties om te foerageren.

Het tijdstip waarop de eerste vleermuis hier werd waargenomen, is 19.50u. Het tijdstip waarop de laatste vleermuis werd waargenomen, is 21.47u.

Rondom het schoolgebouw dat zich in de zuidoosthoek van het plangebied bevindt, werden minstens 5 exemplaren van de Gewone dwergvleermuis waargenomen. Alle dieren zijn aan de westkant van het gebouw waargenomen. Drie vleermuizen waren

aan het foerageren waarbij ook sociale geluiden werden gebruikt. De overige twee vleermuizen passeerden het plangebied vanuit noordelijke richting.

Ook is één Laatvlieger waargenomen. Deze passeerde het schoolgebouw aan de westkant vanuit noordelijke richting.

Het tijdstip waarop de eerste vleermuis hier werd waargenomen, is 20.02u. Het tijdstip waarop de laatste vleermuis werd waargenomen, is 21.00u.

Rondom het andere schoolgebouw zijn minstens 7 exemplaren van de Gewone dwergvleermuis waargenomen. Vier van deze vleermuizen gebruikten de ruimte rondom het schoolgebouw om voor korte of langere tijd te foerageren waarbij ook sociale geluiden werden gebruikt. De overige drie vleermuizen passeerden vanuit noordelijk en zuidelijke richting via de bomenrij ten westen van het schoolgebouw.

Het tijdstip waarop de eerste vleermuis hier werd waargenomen, is 19.47u. Het tijdstip waarop de laatste vleermuis werd waargenomen, is 20.48u.

6 juni 2013

Rondom de sportzaal werden tijdens dit avondbezoek minstens 4 exemplaren van de Gewone dwergvleermuis waargenomen. Twee dieren waren aan het foerageren, de overige twee passeerden de sportzaal via de bomenlaan ten westen van het gebouw. Ook op deze avond werden het grasveld ten oosten van de sportzaal en de bomenrij ten westen van het gebouw gebruikt om te foerageren.

Het tijdstip waarop de eerste vleermuis hier werd waargenomen, is 22.30u. Het tijdstip waarop de laatste vleermuis werd waargenomen, is 22.56u.

Gedurende het avondbezoek werden rondom de school in de zuidoosthoek van het plangebied minstens 3 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Alle dieren foerageerden bij het groen rondom het schoolgebouw.

Het tijdstip waarop de eerste vleermuis hier werd waargenomen, is 22.29u. Het tijdstip waarop de laatste vleermuis werd waargenomen, is 22.43u.

Rondom het andere schoolgebouw zijn minstens 5 exemplaren van de Gewone dwergvleermuis waargenomen. Alle dieren foerageerden bij het groen rondom het schoolgebouw. Ook werd één exemplaar boven het schoolgebouw waargenomen. Naast de gewone dwergvleermuizen zijn ook twee exemplaren van de Laatvlieger waargenomen. Beide laatvliegers passeerden het gebouw vanuit zuidelijke richting.

Het tijdstip waarop de eerste vleermuis hier werd waargenomen, is 22.18u. Het tijdstip waarop de laatste vleermuis werd waargenomen, is 22.46u.

9 juli 2013

Op 9 juli zijn tijdens het ochtendbezoek tenminste 8 exemplaren van de Gewone dwergvleermuis waargenomen. Drie hiervan waren aan het foerageren boven het grasveldje ten oosten van de sportzaal. Twee vleermuizen passeerden de sportzaal via

de bomenrij ten westen het gebouw. Van de overige drie exemplaren was niet geheel duidelijk vanuit welke richting ze aan kwamen vliegen, maar deze dieren bleven niet foerageren.

Rondom het schoolgebouw in de zuidoosthoek van het plangebied zijn 7 exemplaren van de Gewone dwergvleermuis waargenomen. Vier hiervan passeerden, vanuit zuidelijke richting, het schoolgebouw via de bomenrij aan de westkant van het gebouw. De overige drie vleermuizen gebruikten de bomenrij aan de oostkant van het gebouw (langs de watergang) en het schoolplein ten zuiden van het gebouw als foerageerplaats.

Het tijdstip waarop de eerste vleermuis hier werd waargenomen, is 03.50u. Het tijdstip waarop de laatste vleermuis werd waargenomen, is 04.35u.

Tenslotte werden tijdens dit ochtendbezoek rondom het andere schoolgebouw minstens 4 exemplaren van de Gewone dwergvleermuis waargenomen. Alle vleermuizen gebruikten het groen rondom het schoolgebouw als foerageerplaats.

Het tijdstip waarop de eerste vleermuis hier werd waargenomen, is 03.42u. Het tijdstip waarop de laatste vleermuis werd waargenomen, is 04.37u.

Figuur 4: Belangrijkste locaties voor foeragerende en passerende vleermuizen op de locatie Kruidentuin MFA in Barendrecht. Rood = Gewone dwergvleermuis, Blauw = Laatvlieger

In figuur 4 worden de belangrijkste foerageerplaatsen (gebogen pijlen) en de belangrijkste vliegroutes (rechte pijlen) weergegeven voor de locatie Kruidentuin MFA in Barendrecht. De belangrijkste foerageerplaatsen bevinden zich boven het grasveld ten

oosten van de sportzaal, langs en tussen de bomenlaan ten westen van de sportzaal, langs en tussen de bomenrij langs de watergang in de zuidoosthoek van het plangebied en boven het schoolplein aan de westkant van beide schoolgebouwen. De belangrijkste vliegroute ligt midden in het plangebied en volgt de bomenrij ten westen van het schoolgebouw in de zuidoosthoek van het plangebied en vervolgens de bomenlaan ten westen van de sportzaal.

Tijdens geen van de vier afgelegde veldbezoeken zijn uitvliegende of zwermende vleermuizen waargenomen. Ook zijn er geen vleermuizen vlak na of rond zonsondergang/zonsopgang waargenomen. Hieruit kan afgeleid worden dat alle waargenomen vleermuizen van elders kwamen om binnen het plangebied te foerageren of het plangebied alleen passeerden op weg naar hun foerageergebieden. Op basis hiervan kan met voldoende zekerheid gesteld worden dat er geen vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bebouwing binnen het plangebied.

Grote keverorchis

Er zijn op 6 juni geen exemplaren van de Grote keverorchis aangetroffen. Omdat de inventarisatie binnen de bloeiperiode van de vaatplant valt, kan aanwezigheid van de soort met voldoende zekerheid uitgesloten worden.

5. Effecten, verplichtingen en aanbevelingen

Vleermuizen

Tijdens de 4 veldbezoeken, die volgens het vleermuisprotocol uitgevoerd zijn, zijn geen uitvliegende of zwermende vleermuizen waargenomen of andere aanwijzingen gevonden waaruit blijkt dat er een verblijfplaats in de bebouwing binnen het plangebied aanwezig is. Om deze reden kan met voldoende zekerheid gesteld worden dat er geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de te slopen bebouwing binnen het plangebied. Er hoeft daarom geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Uit de waarnemingen die tijdens de bezoeken zijn gedaan, kan afgeleid worden dat het plangebied (deels) door vleermuizen gebruikt wordt om te foerageren. Hierbij gaat het voornamelijk om de bomenrijen en grasveldjes binnen het plangebied. In de directe omgeving zijn voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig. Om deze reden zullen de foerageerplaatsen die nu gebruikt worden, niet van essentieel belang zijn. Ook is er een vliegroute aanwezig binnen het plangebied die langs de bomenlaan ten westen van de sportzaal loopt. Omdat er in de directe omgeving voldoende andere mogelijke vliegroutes aanwezig zijn, zal de waargenomen vliegroute niet van essentieel belang zijn voor de vleermuizen die er gebruik van maken. Wel wordt aangeraden om de bomenlaan en zoveel mogelijk groen (in de vorm van bomenrijen en grasveldjes) binnen het plangebied te behouden of in de nieuwe situatie terug te brengen. Daarnaast is het raadzaam om in de nieuwe situatie zo min mogelijk verlichting te gebruiken of om maatregelen te nemen waardoor (licht)verstoring van de dieren zoveel mogelijk voorkomen wordt. Voorbeelden hiervan zijn het gebruik van amberkleurige verlichting en lichtbronnen die naar beneden gericht zijn.

Meer informatie over amberkleurige verlichting is onder andere te vinden via de website van de Zoogdiervereniging. Zie ook de links in de referentielijst.

Grote keverorchis

Omdat aanwezigheid van de soort binnen het plangebied uitgesloten kan worden, zullen er geen nadelige effecten voor de vaatplant ontstaan en bestaan er geen verplichtingen vanuit de Flora- en faunawet.

Referenties

KNMI, Rotterdam, 2013. *Het weer op ... was*. Beschikbaar op het World Wide Web:
[http://knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi?day=document.forms\[Invoer\].day.value&month=document.forms\[Invoer\].month.value&year=document.forms\[Invoer\].year.value](http://knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi?day=document.forms[Invoer].day.value&month=document.forms[Invoer].month.value&year=document.forms[Invoer].year.value)

Soons, P.J.A.; 1999-nu, Flora- en Faunawet bewerking en toelichting. Band 1-5
Huber, M. en D. van Koninklijke Vermande, Den Haag
der Meijden,

Rijkswaterstaat, 2012:
http://www.rijkswaterstaat.nl/wegen/natuur_en_milieu/verbinden_natuurgebieden/vleermuisvriendelijke_verlichting/

Zoogdiervereniging, 2012:
<http://www.zoogdiervereniging.nl/node/1145>

Bijlage 1: Vleermuizen, ruimtelijke ingrepen en de Flora- en faunawet

Vleermuizen en hun leefgebied zijn beschermd door de Flora- en faunawet. In geval van een ruimtelijke ingreep moet ruim van tevoren bekeken worden of deze ingreep nadelige invloed kan hebben op vleermuizen en hoe hiermee omgegaan moet worden.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken het hele jaar door gebruik van verschillende verblijfplaatsen (o.a. in bomen en gebouwen). Grofweg zijn vleermuisverblijfplaatsen op te delen in winterverblijfplaats (waar overwinterd wordt), dagkwartieren (waar de mannetjes in de kraamkolonieperiode overdag zitten, alleen of in kleine groepjes), kraamkolonies (vrouwtjes en hun jongen, vaak in grote groepen), paarverblijven (waar gepaard wordt, vaak in het najaar, soms gelijk aan de winterverblijfplaats) en tussenkwartieren (gebruikt in de periode tussen overwinteren en de zomerperiode in). Per type verblijfplaats gebruiken vleermuizen vaak meerdere verblijven waartussen gewisseld wordt, bijvoorbeeld wanneer elders het klimaat geschikter is of om aan parasieten te ontkomen. Vleermuizen zijn wel zeer honkvast wat betreft de diverse verblijven die ze gebruiken. Dit betekent dat hun verblijven belangrijk zijn voor instandhouding van de populatie en dat deze daarom beschermd worden door de Flora- en faunawet.

Sinds mei 2009 is het Vleermuisprotocol vastgesteld. Dit is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ in overleg met de Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Het protocol dient als leidraad voor het bepalen hoe en hoe vaak geïnventariseerd moet worden om te voldoen aan de Flora- en faunawet. In maart 2013 is het protocol aangepast. Let op: voor het bepalen of een gebouw of een potentieel geschikte boom van belang is als vleermuisverblijfplaats, is over het algemeen een relatief langlopend onderzoek nodig (van april t/m september/oktober) en zijn gemiddeld 4 tot 7 bezoeken nodig.

Maatregelen zijn nodig:

- indien sprake is van een verblijfplaats die van significant belang is of zou kunnen zijn en/of;
- indien vleermuizen aangetroffen zijn.

Er is over het algemeen sprake van een significant belangrijke verblijfplaats (ook wel vaste verblijfplaats genoemd, een verblijfplaats die van belang is voor een populatie) als:

- er sprake is van een kraamkolonie;
- er sprake is van een belangrijke overwinteringsplaats of paarplaats;
- er geen alternatieve verblijfplaatsen in de directe omgeving beschikbaar zijn;
- de gunstige staat van instandhouding van de (populatie van) de soort in het geding is bij het verdwijnen van de verblijfplaats.

De te nemen maatregelen moeten er voor zorgen dat verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet niet overtreden worden. Dit betekent dat er geen dieren gedood, verwond of actief verstoord mogen worden en dat in geval van significant belangrijke verblijfplaatsen deze behouden blijven of anderszins op een goede manier vervangen worden. De functie die het leefgebied voor de betreffende populatie vervult moet onverminderd blijven bestaan.

Om te voorkomen dat dieren gedood, verwond of actief verstoord worden, kunnen de volgende maatregelen nodig zijn:

- niet slopen in de winterslaaperperiode (in deze periode kan zelden met zekerheid worden vastgesteld dat vleermuizen afwezig zijn in een potentieel geschikt en onoverzichtelijk object, omdat ze dan ook 's nachts passief zijn. Dat maakt ze in deze periode overigens extra kwetsbaar);
- vlak voor de sloop onderzoeken of er individuen aanwezig zijn in het te slopen object. Zijn deze wel aanwezig dan geldt dat in geval van een significant belangrijke verblijfplaats gewacht moet worden tot het dier of de dieren weg zijn, anders kan het dier/kunnen de dieren ook passief verjaagd worden (door verstoring van het microklimaat of 's nachts dichtten van de invliegopening) mits zij niet verwond, gedood of actief verstoord worden.

Bij het verdwijnen van een verblijfplaats dient een ontheffing aangevraagd te worden bij het ministerie van EL&I (Dienst Regelingen). Onderdeel van deze ontheffingsaanvraag is een activiteitenplan waarin maatregelen beschreven staan die genomen worden om de nadelige effecten, als gevolg van de voorgenomen plannen, op vleermuizen zoveel mogelijk te voorkomen/verminderen. De te nemen maatregelen kunnen bijvoorbeeld bestaan uit het aanbieden van inpandige voorzieningen in nieuwbouw, zodat deze geschikt is voor vleermuizen om in te verblijven.

Jachtgebied en vliegroutes

Naast verblijfplaatsen bestaat het leefgebied van vleermuizen uit foerageergebied en vliegroutes (vaak bomenrijen of waterlopen). Deze zijn ook beschermd als zij van significant belang zijn. Zij gelden als significant belangrijk indien bij aantasting de functionaliteit van de verblijfplaats(en) in het geding komt. Is dat het geval, dan zijn maatregelen nodig die dit voorkomen, anders is een ontheffing nodig. Ook hier geldt dat deze alleen verstrekt wordt in geval van projecten waarbij sprake is van groot openbaar belang.